

یادگیری به کمک

تبلت

اشاره

توسعه فناوری‌های الکترونیکی و ارتباطی در کلاس درس کمک زیادی به معلمان کرده است. در بسیاری موارد، نظام‌های آموزشی در مقابل این سیل خروشان مقاومت کرده و نتوانسته‌اند از این ظرفیت استفاده کنند. در کشور ما نیز چنین شرایطی حاکم است و نظام آموزشی در مقابل فناوری‌های ارتباطی، حالتی نه موافق و نه مخالف گرفته است. البته برنامه مدونی هم برای این امر وجود ندارد. در مقاله کوتاه زیر تلاش شده روش‌هایی از یادگیری معرفی شوند که بتوان به کمک تبلت در کلاس درس اجرا کرد.

کلیدواژه‌ها: تبلت، ویکی‌پدیا، تغییر یادگیری، آموزش با تبلت

تبلت، موبایل، فیلِت^۱ و فناوری‌های پوشیدنی^۲ چند سالی است رواج عمومی یافته‌اند و استفاده از آن‌ها همگانی شده است. در بسیاری از کشورها این ابزار و فناوری‌ها به مدارس نیز راه یافته‌اند و نظام‌های آموزشی از ظرفیت حاصل از آن‌ها استفاده می‌کنند. بررسی‌ها نشان می‌دهد، دانش‌آموزان به نکتته‌برداری با تبلت‌ها علاقه بیشتری نشان می‌دهند. چون به این ترتیب می‌توانند راحت‌تر و متمرکزتر از آن‌ها استفاده کنند و سامان‌دهی یادداشت‌ها ساده‌تر خواهد بود. اما نکته مهم و قابل توجه در استفاده از تبلت‌ها و به‌طور کلی فناوری‌های جدید، موضوع روش‌های آموزشی و ارائه تکالیف متناسب است.

در صورتی که برنامه‌ریزی‌ها به گونه‌ای باشد که مدارس به تبلت و ابزاری از این دست مجهز شوند، باید مشخص کنیم چه مواردی به تغییر نیاز دارند. وسایل ارتباطی مانند رادیو و تلویزیون خدمات زیادی به زندگی بشر کرده‌اند، اما تغییر سبک تدریس و تکالیف دانش‌آموزان متناسب با این ابزار بسیار دشوار به نظر می‌رسد. به‌طور معمول، با ورود هر فناوری جدید، برخی از آموزگاران برای

تدریس از آن استفاده می‌کنند. اما مشکل اینجاست که ممکن است حتی با تغییر این شیوه‌های آموزشی، تکالیف به حالت قبلی باقی بمانند. باید کاری کرد که روند آموزش و تدریس هماهنگ با نسل‌های جدید ابزار ارتباطی تغییر کند و خود را با آن وفق دهد. این تطبیق‌پذیری سریع کمی نگران‌کننده است. از سال ۲۰۱۰ به بعد، استفاده از تبلت توسط دانش‌آموزان و معلمان گسترش یافته است و مسلماً مشکلاتی که هنگام استفاده از فناوری‌های نوظهور قبلی وجود داشت، دوباره رخ خواهد داد. در کلاس‌های مبتنی بر یادگیری از طریق تبلت، دانش‌آموزان رسانه‌ها را تولید، با یکدیگر تعامل و همکاری و با مخاطبان بیشتری ارتباط برقرار می‌کنند. همچنین، بسته‌های آموزشی جذاب و متنوعی را همواره در دسترس خواهند داشت. البته در بسیاری از مدارس از تبلت‌ها برای باز تولید تمرین‌های کلاسی موجود و نکتته‌برداری‌های الکترونیکی استفاده می‌شود. ارتقای سطح آموزش و تدریس، بدون تغییر در راهبرد یکپارچه‌سازی تکنولوژی‌های جدید، ممکن نیست.

فراگیر شدن استفاده از این فناوری و موارد مشابه نیازمند تغییر نگاه نظام آموزشی به یادگیری و تغییر نگاه مدرسه به تدریس است. لذا به منظور استفاده از تبلت‌ها، مدیران سه امر اصلی را پیش‌رو دارند:

۱. تدوین چشم‌اندازی شفاف در مورد چگونگی بهره‌مندی از فناوری‌های جدید در جهت بهبود کیفیت آموزش؛
۲. کمک به معلمان در نحوه به کارگیری این فناوری‌ها به منظور ارتقای کیفیت آموزش؛
۳. کمک و پشتیبانی آموزگاران و دانش‌آموزان برای تغییر به منظور استفاده مناسب از تبلت‌ها.

چگونه می‌توان به گونه‌ای متفاوت تدریس کرد و یاد داد؟

مدیران، معلمان و مدارس در مقابل سؤالات اساسی مهم و کلیدی قرار دارند. پاسخ به این پرسش‌ها چندان آسان نیست و نیازمند تأمل و تدبیر است. یادگیری و تدریس چه تغییری خواهد کرد؟ دانش‌آموزان چه آموزش‌های جدیدی را فرا خواهند گرفت؟ به عبارت دیگر، دانش‌آموز

با ورود هر فناوری جدید، برخی از آموزگاران برای تدریس از آن استفاده می‌کنند. اما مشکل اینجاست که ممکن است حتی با تغییر این شیوه‌های آموزشی، تکالیف به حالت قبلی باقی بمانند

آموزشی خود را تغییر دهند. آن‌ها نیاز دارند یک روز مثلاً دوشنبه را برای آزمایش تعیین کنند تا بدین ترتیب بتوانند قدم محکم‌تری برای یک تغییر بزرگ بردارند. گاهی اوقات باید به دبیران فرصت داد موضوع مدنظر خود را آزمایش کنند. هر چند وقت یک‌بار نیاز است درس‌ها و واحدهای قبلی خود را کنار بگذارند و آن‌ها را دوباره ایجاد کنند.

طرح بهبود عملکرد معلمان: «اختصاص یک روز برای فناوری»

معلمان در این طرح به اختصاص زمان و حمایت نیاز دارند. معمولاً مدارس هزینه زیادی را صرف خرید وسایل جدید می‌کنند، اما مبلغ کمی و مدت کوتاهی برای گسترش روش‌های جدید صرف می‌شود. اگر هزینه فناوری با هزینه لازم برای افزایش ظرفیت معلمان تناسب نداشته باشد، تحول غیرممکن خواهد بود. اگر فناوری برای ایجاد تغییر در شیوه‌های تدریس کمک قابل ملاحظه‌ای به معلمان نکند، این صرف وقت و هزینه بی‌ارزش می‌شود. باید برای ارائه سبک جدیدی از آموزش‌ها پیشنهادهایی مطرح شود. اختصاص یک روز به فناوری، یک طرح نمادین برای گسترش استفاده از فناوری در مدارس است که به آن نیاز دارند. برای مثال، اختصاص جایی برای معلم خلاق تا از فناوری‌های نوین برای اجرای طرح‌های آموزشی جدید استفاده کند.

به‌طور کلی، فراگیر شدن استفاده از ظرفیت فناوری‌های نوین نیازمند اراده ملی در سطح کلان و زمینه‌سازی در سطح خرد است. باید معلمان را نسبت به توان و ظرفیتی که فناوری برای یادگیری ایجاد می‌کند، آگاه کرد. مدرسه نیز باید بپذیرد که فناوری‌های نوین ارتباطی راه خود را باز خواهند کرد. مدرسه چه بخواهد و چه نخواهد، نمی‌تواند جلوی این جریان را سد کند. بنابراین، مناسب‌تر آن است که نظام‌های آموزشی برای استفاده و بهره‌برداری از این ظرفیت و توانمندی برنامه‌ریزی کنند و در مقابل عمل انجام شده قرار نگیرند.

* پی‌نوشت‌ها

- اصطلاح جدیدی مرکب از دو کلمه فون و تبلت، ابزاری دارای صفحه لمسی با قلم که از تبلت کوچک‌تر و از تلفن همراه بزرگ‌تر است و خصوصیات تلفن همراه و تبلت را دارد.
- ابزارهایی مثل ساعت هوشمند، هدفون و عینک هوشمند.

3. Shawn McCusker

* منبع

این نوشتار برداشتی آزاد از مقاله زیر است:
Tom Daccord and Justin Reich, Educational leadership. May 2015. Volume 72.
Number 8/ How to Transform Teaching with Tablets Pages 18-23.

به‌عنوان محصل، شهروند و محقق چه چیزهای جدیدی را یاد می‌گیرد؟ اگر نتوانیم به این سؤالات پاسخ دهیم، تکنولوژی‌های جدید تأثیری بر آموزش نخواهند گذاشت.

در یک بررسی، به چهار مدیر مدرسه فرصتی مبتنی بر آموزش با تبلت داده شد. مدرسه اول چشم‌اندازی از چنین شیوه آموزشی نداشت، دومی چند چشم‌انداز آموزشی برای هر دپارتمان و هر دوره داشت، سومی چشم‌اندازی آموزشی داشت که کادر آموزشی تدوین کرده بودند و چهارمی یک سند چشم‌انداز داشت که بازرس ارائه کرده بود. نکته قابل توجه اینجاست که بسیاری از آموزگاران اعلام کرده‌اند که مدرسه‌شان شباهت بیشتری به مورد اول دارد و اگر هم چشم‌اندازی در رابطه با مدرن شدن داشته باشند، واقعی نیست. واقعیت این است که مباحث بسیاری در این خصوص مطرح است که مدارس بیشتر آن‌ها را نادیده می‌گیرند؛ مثل امنیت آموزش، کسب توانمندی‌ها، میزان بقا و پایداری، و آموزش‌های مخصوص والدین و دبیران که بسیاری از مدارس توجهی به این‌ها ندارند.

با تعیین اهداف کلی به راحتی می‌توان تعریف و اندازه‌گیری کرد که چگونه فناوری می‌تواند از یادگیری و اهداف تدریس پشتیبانی کند. خیلی از آموزگاران تلاش می‌کنند تبلت‌ها را به‌طور کامل جایگزین روش‌های قبلی کنند، اما در اصل باید آموزش‌های لازم را ببینند تا توانایی‌ها و مهارت‌های مؤثر در بهبود سطح آموزشی را بیاموزند.

مثال‌ها و تجارب

مرور تجارب برخی معلمان درباره فناوری‌های جدید، به‌خصوص تبلت، می‌تواند دید جدیدی به معلمان بدهد. شاون مک کاوسکر^۳، دبیر تاریخ، از سال ۲۰۱۲ دانش‌آموزان خود را به تبلت مجهز کرد. او تصمیم گرفت از نوعی فناوری استفاده کند که با کمک آن بتواند یادگیری هر دانش‌آموز را بررسی کند. به همین منظور، هر دانش‌آموزی موظف بود یک انشا بنویسد یا فعالیتی در مورد مباحثی که فراگرفته است انجام دهد. یکی از دخترهای کلاس کلیبی ۱۲ دقیقه‌ای در مورد دو شخصیت تاریخی آمریکایی شامل انیمیشن‌های ساده، نت‌های موسیقی و صحبت‌های خودش آماده کرد. از این ویدیو بسیار استقبال شد و حتی در یوتیوب به اشتراک گذاشته شد و بیش از ۸۰ هزار بیننده داشت. اطرافیان عقیده داشتند، این ویدیو نشان‌دهنده این است که چقدر از درس را یاد گرفته و تحقیق کرده است. شاون از بقیه دانش‌آموزان خواست یک جمع‌بندی از کارهای خود انجام دهند و به‌عنوان یک کار کامل‌تر مطرح کنند.

کریستین یک دبیر جغرافیا بود. او صفحه‌ای ایجاد کرد تا هر دانش‌آموز اطلاعاتی درباره زادگاه خود در آن ثبت کند. به این ترتیب، بسیاری از شاگردانش علاقه‌مند شدند در مورد محل تولد یکدیگر اطلاعاتی کسب کنند.

به‌طور کلی می‌توان استنباط کرد، فناوری و ابزار نوین تغییر جدیدی در آموزش ایجاد نمی‌کنند؛ بلکه در بهبود آموزش و تکالیف به معلم کمک می‌کنند. باز تولید تدریس و تمرین‌های قبلی با استفاده از فناوری‌های جدید می‌تواند الهام‌بخش باشد. این عمل به پشتیبانی بالایی نیاز دارد تا به نمونه‌های آموزشی مناسب دست پیدا کنیم. این امر دشواری است و هزینه‌های بالایی در پی خواهد داشت. در